

NOTAT

Lægelig Videreuddannelse i Danmark

Notatet er opbygget af fire dele. *Første del* omhandler en kronologisk gennemgang af lægers videreuddannelse i Danmark. *Anden del* omhandler organiseringen af den lægelige videreuddannelse i Danmark. Den overordnede organisering er beskrevet ud fra en generel tilgang, mens organiseringen i Videreuddannelsesregion Nord (Region Nordjylland og Region Midtjylland) og Region Nordjylland er beskrevet ud fra en mere specifik tilgang. *Tredje del* omhandler samspillet mellem sygehusdrift og lægelig videreuddannelse. *Fjerde del* omhandler økonomien bag lægelig videreuddannelse.

1. Videreuddannelsesforløb

Uddannelsen til læge (cand. med.) finder sted på Københavns Universitet, Aarhus Universitet og Syddansk Universitet, samt de dertil knyttede universitetssygehuse (f.eks. Aalborg Sygehus) og andre sygehuse. Cand. med. studiet er normeret til 6 år mod tidligere 6½ år.

1.1 Fra cand. med. til speciallæge

Lægelig videreuddannelse foregår i perioden fra man bliver kandidat til man bliver speciallæge. En læge er gennemsnitligt i videreuddannelsesforløb i 10-12 år og fungerer som speciallæge i 24-30 år. Lægen er altså i videreuddannelse i mindst 25 % af sit arbejdsforløb. Det er i denne sammenhæng vigtigt at fremhæve, at de uddannelsessøgende *ikke* er studerende, men arbejdende læger, der videreuddannes mens de arbejder.

Før august 2008:

Universitet	Cand. med.	6 år
Turnusuddannelsen	½ år medicin ½ år kirurgi ½ år almen praksis	1½ år
Introduktionsuddannelsen		1 eller ½ år ¹
Hoveduddannelsen		4-5 år
Speciallæge med udgangspunkt i turnusuddannelsen		

Efter august 2008:

Universitet	Cand. med.	6 år
Den Kliniske Basisuddannelse	½ år i en akut funktion ½ år med kontinuerlige forløb	1 år
Introduktionsuddannelsen		1 eller ½ år ²
Hoveduddannelsen		4-5 år
Speciallæge med udgangspunkt i den kliniske basisuddannelse		

¹ Gælder kun ved Almen medicin

² do.

1.2 Omlægning af lægers videreuddannelse

For at øge antallet af speciallæger, er det blevet besluttet at omlægge dele af lægers videreuddannelse. Omlægningen opsummeres til at omhandle.³

- Tiden fra kandidatgrad til start af klinisk basisuddannelse nedbringes. Den kliniske basisuddannelse skal som udgangspunkt påbegyndes umiddelbart efter opnåelse af kandidatgrad, dog senest 3 måneder efter.
- Den kliniske basisuddannelses varighed reduceres fra 18 måneder til 12 måneder. Fremover er det ikke alle kandidater, der får basisforløb i almen medicin, idet flere specialer skal inddrages i uddannelsen.
- Der udarbejdes en ny målbeskrivelse for den kliniske basisuddannelse
- Der etableres et elektronisk fordelingsystem, som gør det muligt at vælge et konkret basisforløb i den rækkefølge lodtrækningsnummeret angiver.
- Der indføres en 4-årig frist fra start på den kliniske basisuddannelse til hoveduddannelsen skal være påbegyndt. Fristen kan forlænges ved barsel (automatisk), godkendt ph.d. og ved langvarig sygdom (dispensationsansøgning).

Omlægningen trådte i kraft den 1. januar 2008 og gælder for alle, der starter klinisk basisuddannelse den 1. august 2008 eller derefter uanset tilmeldingstidspunktet til ordningen. Omlægningen er fastlagt af Bekendtgørelse nr. 1256 af 25. oktober 2007 om lægers kliniske basisuddannelse, og Bekendtgørelse nr. 1257 af 25. oktober 2007 om uddannelse af speciallæger.

1.3 Den Kliniske Basisuddannelse⁴

Efter endt universitetsstudium til cand. med. tilbydes alle kandidater en kliniske basisuddannelse. Step 1 er, at alle som påtænker at tage cand. med. eksamen ved semesterets afslutning, deltager i en lodtrækning foretaget af Sundhedsstyrelsen. Ved denne lodtrækning får kandidaten tildelt et nummer. I step 2 har kandidaten mulighed for at prioritere et konkret videreuddannelsesforløb i det elektroniske tilmeldingssystem på www.basislaege.dk. Kandidater med laveste lodtrækningsnummer vælger forløb før kandidater med højere lodtrækningsnummer.⁵

Formålet med den kliniske basisuddannelse er erhvervelse af Sundhedsstyrelsens tilladelse til selvstændigt virke som læge. Alle læger, som ønsker at gennemgå en videreuddannelse til speciallæge, skal først have opnået en autorisation som læge og dernæst have tilladelse til selvstændigt virke som læge.

Den kliniske basisuddannelse skal fungere som læringsramme for den nyuddannede læges overgang fra den universitære uddannelse til det kliniske arbejde. Den kliniske basisuddannelse drejer sig med andre ord om at "lære at være læge", at komme til at føle sig hjemme i den hvide kittel og samtidig udvikle det ansvar, som hører til samme kittel.

Den kliniske basisuddannelse består af to på hinanden følgende ansættelser (forløb) á 6 måneder i to specialer:

- 6 måneder på et hospital
- 6 måneder på et hospital, i psykiatrien eller i almen praksis.

³ Sundhedsstyrelsen; www.sst.dk/Uddannelse/Laeger

⁴ Videreuddannelsesregion Nord, Videreuddannelsessekretariatet; www.videreuddannelsen-nord.dk

⁵ Hvad kan jeg blive? Præsentation af de lægelige specialer, s. 5. Videreuddannelsesregion Nord, Videreuddannelsessekretariatet.

Det første forløb (ansættelse) har derfor særligt fokus på at erhverve kompetencer inden for det akutte arbejde, mens det andet forløb mere vil fokusere på det længerevarende patientforløb.

1.4 Introduktionsuddannelse

En introduktionsstilling (I-stilling) er den første ansættelse på vej mod et bestemt speciale.

Introduktionsuddannelsen varer 1 år (for almen medicin dog kun 6 måneder) og omfatter de mere basale kompetencer inden for et speciale og giver den uddannelsessøgende indblik i faget. En målbeskrivelse er en samlet beskrivelse af uddannelsen i et givent speciale. Angiver hvilke kompetencer, der skal erhverves i løbet af uddannelsen samt forslag til læringsstrategier og evalueringsmetoder.

I-stillinger slås op af de enkelte afdelinger på www.laegejob.dk, og de enkelte afdelinger står selv for ansættelserne. Alle I-stillinger har et nummer, som skal oplyses til den yngre læge ved ansættelsen. Dette nummer er et bevis for, at I-stillingen er godkendt til videreuddannelse. Nummeret skal fremgå af attestationen for gennemført introduktionsuddannelse, således at ansættelsen kan tælle med i det videre uddannelsesforløb.

Et gennemført og godkendt uddannelsesforløb indebærer, at den uddannelsessøgende skønnes egnet til fortsat gennemførelse af speciallægeuddannelse, og at vedkommende kan søge hoveduddannelse indenfor specialet.

Det afgørende er, at de afdelinger, der indgår i forløbet, tilsammen er i stand til at bibringe den uddannelsessøgende de kompetencer, der er beskrevet som minimumskompetencer for introduktionsuddannelsen. En gennemført I-stilling i det ønskede speciale er forudsætningen for, at man kan ansættes i et hoveduddannelsesforløb.

De kirurgiske specialer har der været fælles introduktionsuddannelse, men fremover kommer der specialespecifikke introduktionsuddannelser. For de intern medicinske specialer er der fælles introduktionsuddannelse.

1.5 Hoveduddannelse

4-5 årigt uddannelsesforløb afhængigt af speciale, som forudsætning for opnåelse af speciallægeanerkendelse. Hoveduddannelsen er sammensat af en række uddannelsesmæssige elementer. Hvert af de 38 specialer har deres eget hoveduddannelsesforløb.

Opslag af hoveduddannelsesforløb foregår i hver enkelt videreuddannelsesregion, og proceduren varetages af hvert af de 3 videreuddannelsessekretariater i de 3 videreuddannelsesregioner. Der er som hovedregel opslag minimum hvert halve år. Opslagene findes på www.laegejob.dk. Alle hoveduddannelsesforløb består af ansættelser på flere forskellige afdelinger i forud bestemte forløb. Disse forløb er beskrevet udførligt beskrevet på www.videreuddannelsesregion-nord.dk.

1.6 Begreber i videreuddannelsen

I den lægelige videreuddannelse indgår en række klart definerede begreber, nedenfor gives et udpluk af de væsentlige begreber.

Videreuddannelsen til speciallæge omfatter 7 **roller**, hvortil der er tilknyttet en række **kompetencer** der skal erhverves under uddannelsen.

De 7 roller omfatter rollen som: Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, leder/administrator, sundhedsfremmer, akademiker og professionel.

Målbeskrivelserne, hvor kompetencerne til de enkelte roller er fastsat for de enkelte speciale fastsættes af det centrale niveau, idet de godkendes af Sundhedsstyrelsen efter indstilling fra de videnskabelige lægelige selskaber og Det Nationale Råd for Lægers Videreuddannelse.

Uddannelsesprogrammerne godkendes på det uddannelsesregionale niveau af de regionale råd for lægers videreuddannelse efter indstilling af det pågældende speciale postgraduate kliniske lektor. Uddannelsesprogrammerne udarbejdes lokalt. Uddannelsesprogrammerne er betydningsfulde, idet de angiver, på hvilke afdelinger videreuddannelsen kan finde sted og i hvilket omfang.

Sygehus- og afdelingsniveauet samt almen praksis udgør det udførende niveau, og er ansvarlige for videreuddannelsen af de enkelte læger gennem de individuelle **uddannelsesplaner**. Evalueringen af de uddannelsessøgende læger foregår også her.

Uddannelsesforløb: Beskrivelse af de ansættelser, herunder obligatoriske kurser og obligatoriske forskningstræning samt eventuelt fokuserede ophold, som udgør henholdsvis basis-, introduktions- og hoveduddannelsesforløbet.

Fokuserede ophold: Ophold af timers til højst en måneds varighed på anden afdeling eller i praksis med henblik på opnåelse af konkrete kompetencer.

Der findes i videreuddannelsen en række obligatoriske kurser, de omfatter:
Generelle kurser: Akut-kursus der ligger i begyndelsen af den kliniske basisuddannelse. Kurserne i kommunikation og pædagogik ligger også i løbet af den kliniske basisuddannelse medens kurset i ledelse, administration & samarbejde (LAS I) ligger i løbet af introduktionsuddannelsen. Finansieringen af kurserne er gået fra Sundhedsstyrelsen til regionerne som også arrangerer dem med undtagelse af fortsættelseskurset i ledelse og administration (LAS II) som stadig er et centralt finansieret og tilrettelagt kursus. Endelig arrangerer og finansierer regionerne kurset i forskningstræning.

Specialespecifikke kurser: Indeholder emner målrettet de forskellige specialer. De specialespecifikke kurser finansieres af Sundhedsstyrelsen.

2. Videreuddannelsens organisering

Overordnet gælder, at ansvaret for at gennemføre den lægelige videreuddannelse i henhold til gældende love og bekendtgørelser og vejledninger påhviler Regionen.

Niveauerne i den lægelige videreuddannelse er:

- Det centrale (nationale) niveau (2.1)
- Det regionale niveau (2.2)
- Sygehus- og afdelingsniveauet samt almen praksis (2.3)

Herudover inddrages kort de lægelige interesseorganisationer under Lægeforeningen, dvs. Yngre Læger (YL), Foreningen af Speciallæger (FAS) og Praktiserende Lægers Organisation (PLO), som alle spiller en aktiv rolle i lægers videreuddannelse.

2.1 Det centrale (nationale) niveau

Det centrale niveau udgøres af Sundhedsstyrelsen, der har Det Nationale Råd for Lægers Videreuddannelse⁶ som rådgivende organ.

2.1.1 Det Nationale Råd for Lægers Videreuddannelse

Det Nationale Råd for Lægers Videreuddannelse er etableret i 2001 på baggrund af anbefalingerne i Speciallægekommissionens betænkning. Rådets opgave er at rådgive de centrale sundhedsmyndigheder i alle for hold vedrørende læge videreuddannelse på overordnet og principielt niveau. Rådets formand er professor, dr. med. Gert Almind. Rådet har 18 medlemmer⁷. Region Nordjylland er repræsenteret ved afdelingschef Peter Larsen, PKA. Sundhedsstyrelsens Enhed for Uddannelse og Autorisation varetager sekretariatsfunktionen.

Der er 2 permanente udvalg under Det Nationale Råd for Lægers Videreuddannelse: a) Forretningsudvalg, der forbereder møderne i rådet og følger op på beslutningerne. Forretningsudvalget har 4 medlemmer, som består af formanden og formændene for de tre regionale videreuddannelsesråd. b) Udvalget for prognose og dimensionering, der udarbejder prognoser for det fremtidige lægelige arbejdsmarked efter beslutning i Rådet og tilvejebringer grundlaget for Rådets rådgivning om dimensioneringen af den lægelige videreuddannelse.

Midlertidige udvalg kan med Sundhedsstyrelsens tilladelse nedsættes af Rådet til behandling af særlige spørgsmål.

2.2 Det regionale niveau

I speciallægekommissionens betænkning⁸ var en af tankerne, at den lægelige videreuddannelse skulle decentraliseres. Videreuddannelsen skulle samles i 3 uddannelsesregioner, således at hver uddannelsesregion kunne varetage en fuld uddannelse af alle specialer.

2.2.1 Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse

Formålet med etableringen af de regionale råd for lægers videreuddannelser er:

- at sikre en høj kvalitet i den lægelige videreuddannelse
- at sikre anvendelse af relevante pædagogiske metoder og medvirke til udvikling af nye pædagogiske metoder
- at sikre en smidig håndtering af de individuelle uddannelsesforløb, og
- at sikre en løbende tilpasning af uddannelseskapaciteten

De tre regionale videreuddannelsesråd dækker videreuddannelsesregionerne Nord, der består af Region Midtjylland og Region Nordjylland, Syd der består af Region Syddanmark og Øst der består af Region Sjælland og Region Hovedstaden. De 3 videreuddannelsesråd blev etableret pr. den 1. januar 2001 i forbindelse med udmøntningen af betænkningen. De regionale råds virke er styret af love og bekendtgørelser⁹ og udgør det regionale niveau.

Region Nordjylland er repræsenteret ved 8 repræsentanter, som er listet op i nedenstående skema.

⁶ Bekendtgørelse om opgaver og forretningsorden for det nationale råd for lægers videreuddannelse (BEK nr. 1707 af 20. december 2006/gældende).

⁷ Bekendtgørelse om sammensætning af det nationale råd for lægers videreuddannelse (BEK nr. 1726 af 21. december 2006/gældende).

⁸ "Fremtidens speciallæge", betænkning fra Speciallægekommissionen. Betænkning nr. 1384. Maj 2000. Sundhedsministeriet.

⁹ Bekendtgørelse om de regionale råd for lægers videreuddannelse (BEK nr. 1706 af 20. december 2006/gældende).

afdelingschef Peter Larsen	Region Nordjylland, PKA
cheflæge Tove Nilsson	Aalborg Sygehus
ledende overlæge Karsten	Patologisk Institut, Aalborg Sygehus
uddannelseskoordinator Susanne Nøhr	Aalborg Sygehus
reservelæge Morten Vaagholt	Børneafdelingen, Aalborg Sygehus
cheflæge Jørgen Achton Nielsen	Aalborg Psykiatriske Sygehus
cheflæge Michael Andreasen	Sygehus Vendsyssel
praktiserende læge Jonna O. Thomsen	

De regionale råd for lægers videreuddannelse er tillagt nogle kompetencer som Sundhedsstyrelsen tidligere besad. Det gælder således kompetencen til at godkende uddannelsesprogrammer (se senere).

En anden vigtig opgave er at rådgive Region Midtjylland og Region Nordjylland om den lægelige videreuddannelse.

Hertil kommer en række andre opgaver, bl.a. opbygningen af uddannelseskapaletet i regionerne, sikring af en pædagogisk udviklende funktion til udvikling af undervisning og læring inden for alle specialer og den kliniske basisuddannelse (inklusiv turnus).

Lægeforeningen er danske lægers faglige interesseorganisation. Det er Lægeforeningens formål:¹⁰

- at samle danske læger til varetagelse af lægestandens interesser, og
- at være det organ gennem hvilket lægestanden gør sin indflydelse gældende på almindelige samfundsspørgsmål

Lægeforeningen er paraplyorganisation for de forhandlingsberettigede foreninger. Lægeforeningen er fast høringspart ved alle væsentlige ændringer m.m. indenfor lægelig videreuddannelse. Herunder ved ændringer i lov- og regelgrundlaget.

2.2.2 Center for Postgraduat Medicinsk Uddannelse (CEPOME)

Den pædagogisk udviklende funktion er opbygget i hver videreuddannelsesregion i samarbejde med de sundhedsvidenskabelige fakulteter ved Københavns, Odense og Aarhus universiteter. I Videreuddannelsesregion Nord er oprettet en specielorganisation (CEPOME = Center for postgraduat medicinsk uddannelse) under ledelse af professoren i postgraduat medicinsk pædagogik. Ved centret er ansat en række postgraduate kliniske lektorer, disse er ansat af universitetet. De to regioner i videreuddannelsesregionen finansierer lektorerne.

Rådets formand er vicedirektør Kjeld Martinusen, Region Midtjylland. Formændene for de regionale Råd udpeges af den/de regioner der indgår i videreuddannelsesregionen. Formændene er endvidere medlemmer af Det Nationale Råd for Lægers Videreuddannelse. Rådet består af i alt 24 medlemmer samt 2 suppleanter. For Region Nordjylland deltager 8 faste medlemmer.

Rådets sammensætning og repræsentationer (gruppe 1-5):

- (1) Regionerne/regionen i videreuddannelsesregionen
- (2) De uddannelsesgivende læger i videreuddannelsesregionen, herunder mindst 1 medlem med speciale i psykiatri eller børne- og ungdomspsykiatri
- (3) De praktiserende læger i videreuddannelsesregionen
- (4) De uddannelsessøgende læger i videreuddannelsesregionen
- (5) Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet ved videreuddannelsesregionens universitet, herunder gælder at

¹⁰ Lægeforeningens hjemmeside. <http://www.laeger.dk>

- de lægelige repræsentanter udpeges således, at så regionerne/regionen som de lægelige specialer er bredt repræsenterede i Rådet, dvs. der skal udpeges 1 medlem fra hver af grupperne (2), (3) og (4) efter indstilling fra Den almindelige Danske Lægeforening
- Formændene for de regionale råd for lægers videreuddannelse udpeges af de respektive regioner i forening/regionen. Formændene for de regionale råd for lægers videreuddannelse er medlemmer af Det Nationale Råd for Lægers Videreuddannelse.

2.2.3 Videreuddannelsessekretariatet

Til at betjene Det Regionale Råd for Lægelig Videreuddannelse er der etableret et Videreuddannelsessekretariat, der varetager opgaver på vegne af rådet samt, de opgaver der nationalt er tillagt rådet.

I uddannelsesregion Nord har videreuddannelsessekretariatet til huse i Regionshuset i Viborg, Region Midtjylland. Videreuddannelsessekretariatet er p.t. bemandet med 14 medarbejdere (1 sekretariatschef (læge), 1 souschef (læge), 6 AC-fuldmægtige, 4 sekretærer, 1 kontorelev samt 1 piccoline). Sekretariatschef Jan Greve er leder af Videreuddannelsessekretariatet. Region Nordjylland medfinansierer p.t. med 2 AC-årsværk til Videreuddannelsessekretariatets virke, som følgelig løser en række opgaver for og i samarbejde med Region Nordjylland.

I det daglige pågår der en løbende dialog mellem Videreuddannelsessekretariatet og Administrationen (PKA's Sekretariat for Lægelig Videreuddannelse og HR-Afdelingen). Der er aftalt 4 faste teknikergruppemøder (for sagsbehandlere) om året. Teknikergruppemøderne afholdes altid forud for møderne i Region Midtjyllands Kontaktudvalg. Ved disse Kontaktudvalgsmøder deltager Administrationen som observatører.

I Region Nordjylland ligger ansvaret for gennemførslen af den lægelige videreuddannelse hos sygehus- og sektorledelser, medens det overordnede ansvar for planlægning af videreuddannelseskapacitet samt aktiviteter på tværs af sygehuse/sektoer påhviler Administrationen i Region Nordjylland.

For at have et rådgivende forum i regionalt regi er - der analogt til Region Midtjyllands Kontaktudvalg - etableret et Fælles Videreuddannelsesråd i Region Nordjylland. Det Fælles Videreuddannelsesråds funktion er udelukkende at rådgive Administrationen i spørgsmål vedrørende lægelig videreuddannelse.¹¹ I kommissoriet er angivet opgaver og kompetencer samt rådets personsammensætning. Administrationen (PKA) varetager såvel formandskab og sekretariatsfunktion.

2.3 Sygehus- og afdelingsniveau samt almen praksis

Ved hvert af sygehusene/sektoerne i Region Nordjylland oprettes et Lokalt Videreuddannelsesråd.

De enkelte sygehuse/sektoer fastsætter selv kommissorium for rådet. I alle råd skal der dog være repræsentanter for uddannelsesansvarlige overlæger og Uddannelseskoordinerende yngre læger/ynge læger, der kan ikke være færre yngre læger i et råd end overlæger. Alt efter forholdene kan lokale alment praktiserende læger inddrages i samarbejdet.

¹¹ Vedlagt som Bilag 1 er Kommissorium for det Fælles Videreuddannelsesråd i Region Nordjylland (29. september 2008).

3. Samspelet mellem sygehusdrift og lægelig videreuddannelse

3.1 Videreuddannelse og sygehusdrift

Som det fremgår af forestående, fastsættes en stor del af regelsættet for lægers videreuddannelse udenfor regionerne, men det er regionernes opgave at tilvejebringe videreuddannelseskapaleten i form af stillinger hvori uddannelsen kan foregå og at gennemføre uddannelsen. *Det er i denne sammenhæng vigtigt, at de uddannelsessøgende ikke er studerende, men arbejdende læger, der videreuddannes mens de arbejder.* Det er samtidigt i vidt omfang denne gruppe læger der opretholder det primære beredskab på sygehusene uden for normal arbejdstid.

Aktuelt er Region Nordjylland forpligtet til at have en uddannelseskapalet på sygehusene svarende til 101 lægestillinger til introduktionsstillinger og 314 stillinger til hoveduddannelsesforløb samt stillingsforbruget til klinisk basisuddannelse som udgør ca. 50 stillinger i sygehusvæsenet.

Ifølge Sundhedsstyrelsens elektroniske stillings- og vakancetællings seneste opgørelse havde Region Nordjylland på sygehusene 1022 lægestillinger, heraf var de 544 speciallægestillinger medens 478 stillinger var ikke-speciallægestillinger. Af sidstnævnte kategori indgik 415 stillinger i videreuddannelsen eller med andre ord 40,6 % af alle lægestillingerne på sygehusene udgøres af stillinger til videreuddannelse.

3.2 Samspil mellem drift og uddannelse i videreuddannelsesstillinger

I udgangspunktet antages det, at der er et gensidigt afhængighedsforhold mellem sygehusdrift og lægelig videreuddannelse, dvs. den ene er den andens forudsætning.

Lægelig videreuddannelse er en praksisuddannelse. Kompetenceudviklingen foregår under ansættelse, hvor lægen samtidigt med at erhverve specifikke kompetencer angivet i målbeskrivelsen for det pågældende uddannelsesstrin også bidrager til driften på en sygehusafdeling eller i en lægepraksis. Flere forhold gør imidlertid, at en uddannelsesstilling ikke er en ren driftstilling. Lægelig videreuddannelse er som nævnt ovenfor en praksisuddannelse eller mesterlæreuddannelse. Det betyder, at læger i videreuddannelsesforløb er afhængige af et vist patientgrundlag for en given funktion. Hvis patientgrundlaget ændres, så ændres tilsvarende også vilkårene for videreuddannelse. Såfremt patientgrundlaget for opnåelse af specifikke kompetencer forsvinder eller reduceres betydeligt, kan det i værste fald resultere i at videreuddannelsen må flytte til et andet sted. Det samme gælder generelt, hvis patientgrundlaget, herunder det akutte patientgrundlag, mindskes for meget, så uddannelsesstedet ikke kan tilbyde oplæring af de nødvendige kompetencer. Konsekvensen heraf er at uddannelsesstedet udgår som godkendt uddannelsessted.

På den anden side er det ganske få sygehusafdelinger, der ikke har yngre læger ansat og er afhængig af deres arbejdskraft i driften. De yngre læger kan normalt kun rekrutteres, hvis stillingerne kan klassificeres som uddannelsesgivende. Videreuddannelse og drift er derfor hinandens forudsætning og ikke modsætning.

Men det er ikke ensbetydende med, at der altid er sammenfald mellem videreuddannelsesinteresser og driftsinteresser. *De/s* fordrer videreuddannelsens målbeskrivelse, at læger i videreuddannelsesforløb som udgangspunkt skal beskæftiges med områder, de ikke i forvejen er fortrolige med. Dette skyldes primært ønsket om at udvikle nye kompetencer i stedet for at praktisere de kompetencer og færdigheder, de allerede besidder. *De/s* forudsætter bekendtgørelser for den lægelige videreuddannelse, at videreuddannelse skal finde sted både på universitetshospitalerne og de

almindelige sygehuse, til trods for at behovet for at inddrage yngre lægers arbejdsindsats i driften måske primært skal findes på de almindelige sygehuse.

Endelig kan der være et politisk ønske om bemanning af mindre og visiterede sygehusenheder, som imidlertid ikke har et tilstrækkeligt uddannelsespotentiale til at kunne bære uddannelsesstillinger. Derved kan kravene til videreuddannelse principielt stå i vejen for politiske ønsker om drift af sygehusafdelinger.

Samspillet mellem sygehusdrift og lægelig videreuddannelse er ikke entydig og der kan opstå modstridende interesser.

For at håndtere dette samspildilemma pågår en mere overordnet koordinerings- og planlægningsindsats i Administrationen (PKA). PKA arbejder til dagligt med de mere overordnede og strategiske aspekter ved lægelig videreuddannelse. Administrationen er via afdelingschefen for PKA repræsenteret i såvel Det Regionale og Det Nationale Råd for Lægers Videreuddannelse. På det konkrete plan varetager PKA en lokal koordinering i Region Nordjylland og en mere interregional koordinering med Region Midtjylland via et tæt samarbejde med Videreuddannelsessekretariatet.

Herudover varetager regionens HR-Afdeling den mere kvalitative opfølgning på den lægelige videreuddannelse. Eksempelvis forbedring af videreuddannelsesforløb, der findes således et elektronisk evalueringssystem hvor de uddannelsessøgende læger evaluere afdelingerne (www.evaluer.dk)

4. Videreuddannelsens økonomi

4.1 Finansiering af videreuddannelse

Regionerne skal finansiere udgifterne til Det Regionale Videreuddannelsessekretariat og Den Pædagogisk Udviklende Funktion.

Udgifterne til det Regionale Videreuddannelsessekretariat fordeles mellem Region Midtjylland og Region Nordjylland efter befolkningstallet. Udgifterne dækker driften af det regionale Videreuddannelsessekretariat herunder udgifter til Det Regionale Råd. Endvidere står Videreuddannelsessekretariatet for arrangement og administration af de generelle kurser, herunder forskningstræning. Det regionale fællesprojekt med elektronisk logbog for de uddannelsessøgende læger administreres ligeledes af Videreuddannelsessekretariatet.

De to regioner har derudover i fællesskab pålagt Det Regionale Videreuddannelsessekretariat at afholde kurser for uddannelsesansvarlige overlæger hvor hver afdeling har mindst en.

Endelig er der fællesudgifter vedrørende færdighedslaboratorier, det drejer sig om såvel midler til udvikling som drift. Det skal dog bemærkes, at størstedelen færdighedstræningen ved hjælp af simulatorer er finansieret af sygehusene eller på anden vis.

De samlede udgifter til ovennævnte formål forventes i 2008 at udgøre 6,430 mio. kr.

Den Pædagogik Udviklende Funktion omfatter udgifter til professor og postgraduate kliniske lektorer. Udgiften til sidstnævnte fordeles efter lektorernes ansættelsessted. Udgiften til lektorerne betales direkte til Aarhus Universitet af Region Nordjylland. Det er mellem de to regioner (Midt- og Nordjylland) besluttet, at der skal ske et frikøb overfor de afdelinger hvor

lektoren er ansat, frikøbet afregnes direkte med de respektive sygehuse. Endelig finansierer Region Nordjylland også et ph.d.- forløb.

De samlede udgifter til Pædagogisk Udviklende Funktion forventes i 2008 at udgøre 3,065 mio. kr.

4.2 Finansiering af videreuddannelseskapacitet

Uddannelseskapaciteten til videreuddannelsen bestemmes som nævnt af Sundhedsstyrelsen gennem dimensioneringsplanerne. Da udviklingen i gennem mange år er gået i et langsommere tempo end prognoserne har forudset, er der gennem årene opsparet en central pulje til videreuddannelseskapacitet. Denne pulje udgør i 2008, efter at der er sket udvidelse af uddannelseskapaciteten i anæstesiologi ca. 10. mio. kr. I lighed med de foregående år fordeles disse midler mellem sektorer og sygehuse i forhold til hvor megen ekstra uddannelseskapacitet de har gennemført i årets løb. Det kan for eksempel være ekstraordinære stillinger efter afsluttet barsel eller andre uregelmæssige uddannelsesforløb. Regionen opnår herved, at der ikke opstår unødvendig ventetid i videreuddannelsessystemet.

Oversigt over midler til lægelig videreuddannelse og rekruttering (lægepulje) 2008.

	Mio. kr.
Rekruttering (forvaltes af Uddannelse og Rekruttering)	4,800
Regionale Sekretariat og obligatoriske kurser	6,430
Pædagogisk Udviklende Funktion (CEPOME)	3,056
Skæve forløb og dimensionering	15,235
Total	29,530

4.3 Finansiering af fremtidig videreuddannelseskapacitet, Dimensioneringsplan

Regeringen og Danske Regioner har aftalt, at regionerne skal udvide videreuddannelseskapaciteten i perioden 2008-2014 jævnt Sundhedsstyrelsens dimensioneringsplan. Udgiften hertil skønnes at udgøre 24,750 mio. kr. årligt i en 4 års periode såfremt det lykkes at rekruttere til alle stillingerne. Heraf er 3,500 mio. kr. implementeret ved den nævnte kapacitetsudvidelse i anæstesiologi.

Omlægningen af turnus til klinisk basisuddannelse blev i foråret 2008 beregnet til at koste ca. 16 mio. kr. til de udgifter der udelukkende vedrører lægestabe. Der er i budget 2009 afsat 20 mio. kr. til lægestabe, heraf er de 18 mio. kr. direkte relaterede til lægestabene.

I mange tilfælde kan de manglende turnusstillinger imidlertid erstattes af ekstra introduktionsstillinger, idet Sundhedsstyrelsen har udmeldt en midlertidig udvidelse af antallet af introduktionsstillinger i 2009.

Administrationen arbejder i øjeblikket på en egentlig Dimensioneringsplan, hvor der vil blive stillet forslag til løsning af disse forhold. Uden at foregribe nogen løsninger kan oplyses, at der tilsyneladende er tilstrækkelig finansiering til de udvidelser der forventes at ske i 2009, medens der herefter vil være et finansieringsbehov på ca. 21. mio. kr. årligt.

Bilag 1

Kommissorium for det Fælles Videreuddannelsesråd i Region Nordjylland

Planlægning, Kvalitet og
Analyse

Baggrund og formål

Med oprettelse af regionerne er de amtslige videreuddannelsesråd nedlagt og deres opgaver overtaget af det tre regionale videreuddannelsesråd i henholdsvis Nord (Regionerne Midtjylland og Nordjylland), SYD (Region Syddanmark) og Region ØST (Regionerne Hovedstaden og Sjælland).

J.nr.: 1-13-5-0008-08
Ref.: Dan Fanøe Nilsson
Dato: 29. september 2008
e-post: dfn@rn.dk

For at have et forum i regionalt niveau er der i Region Midtjylland oprettet et kontaktudvalg. Direktionen har på sit møde den 21. august 2007 godkendt Administrationens indstilling om, at der også i Region Nordjylland bør oprettes et fælles forum, hvis opgave alene er rådgivende overfor Administrationen.

Opgaver og kompetencer

Det Fælles Videreuddannelsesråd er etableret for at skabe et forum for drøftelser mellem sygehuse/sektorer samt almen praksis i Region Nordjylland om lægelig videreuddannelse. Det er derfor prioriteret højt at sikre repræsentation af alle sygehuse/sektorer og almen praksis.

Det Fælles Videreuddannelsesråd har ikke en formel beslutningskompetence, og der foretages ikke afstemning. Det Fælles Videreuddannelsesråd skal være et forum for gensidig information og drøftelser samt et forum for repræsentanter, der kan viderebringe informationer fra regionens Sekretariat for Lægelig Videreuddannelse, fra CEPOME og fra Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse i Videreuddannelsesregion Nord til sygehusenes/sektorenes videreuddannelsesråd.

Det Fælles Videreuddannelsesråd rådgiver Administrationen om forhold vedrørende den lægelige videreuddannelse herunder:

- nye forslag om den postgraduate uddannelse
- nye metodikker
- tværsektionelt samarbejde
- om lokale regionale kurser for yngre læger
- om krav til og form af rapportering af evaluering af uddannelsesstederne fra de enkelte hospitalsenheder
- om forhold på de enkelte uddannelsessteder, som kræver særlig opmærksomhed

Det Fælles Videreuddannelsesråd har endvidere mulighed for, at rådgive Administrationen om forhold vedrørende midler til gennemførelse af sygehusprojekter m.v. om forhold med relevans for den lægelige videreuddannelse på de enkelte uddannelsessteder.

Sammensætning

Faste medlemmer:

Det Fælles Videreuddannelsesråd består af:

- to repræsentanter fra hvert sygehus'/sektors Lokale Videreuddannelsesråd (en uddannelsesansvarlig overlæge samt en yngre læge, udpeget af sygehussektoren for YL efter indstilling fra det lokale Reservelægeråd)
- en ledelsesrepræsentant fra hver Sygehusledelse (cheflægen)
- to repræsentanter fra YL Region Nordjylland
- en eller flere repræsentanter fra almen praksis i Region Nordjylland (uddannelseskoordinatorer/ AMU-er)
- en eller flere repræsentanter fra henholdsvis Administrationens Sekretariat for Lægelig Videreuddannelse (PKA), HR-Afdelingen og Praksissektoren

Observatører:

Sekretariatet for Det Regionale Råd, Videreuddannelsesregion Nord deltager som fast observatør i videreuddannelsesrådets møder.

Professoren fra CEPOME inviteres til at deltage i møder som observatør, endvidere inviteres klinisk lektor tilknyttet CEPOME, Region Nordjylland, samt CKU til at deltage i udvalgets møder som observatør.

Sekretariatsfunktion

Sygehus- og sektorledelser får tilsendt alle dagsordener og referater til orientering.

Sekretariat for Lægelig Videreuddannelse, Region Nordjylland varetager sekretariatsfunktion for Det Fælles Videreuddannelsesråd.

Formandskab

Formandskabet varetages af Administrationen efter aftale med direktionen.

Mødefrekvens og proces

Det Fælles Videreuddannelsesråd afholder ordinære møder mindst 2 gange om året samt på begæring fra et Lokalt Videreuddannelsesråd på sygehus/sekter. Herudover er der efter nærmere aftale mulighed for, at afholde 1-2 temamøder årligt med deltagelse af relevante fagpersoner med henblik på at belyse et valgt tema særlig grundigt.

Sygehusene/sektorerne og medlemmerne af videreuddannelsesrådet kan forud for afholdelse af møde indgive forslag til dagsordenpunkter. Forslag fremsendes i elektronisk form til Sekretariat for Lægelig Videreuddannelse, Region Nordjylland. Dagsorden udsendes elektronisk senest en uge før mødetidspunkt. Alle bilag medsendes så vidt muligt samtidig med dagsordenen. Enkelte bilag kan dog om nødvendigt eftersendes.

Sekretariat for Lægelig Videreuddannelse, Region Nordjylland har mulighed for at udsende materiale til kommentering blandt rådets medlemmer, med henblik på at indhente faglige vurderinger af konkrete forhold og problematikker, når tidsperspektivet taler herfor.

Udarbejdet af: Planlægningskontoret, Kvalitet og Analyse (PKA)

Godkendt af: Udvidet Direktion
Ikrafttrædelse: 21. august 2007

Revideret: 29. september 2008
Godkendt igen af Udvidet Direktion:
Ikrafttrædelse: 9. oktober 2008.